

Biheviorizam

O biheviorizmu

Biheviorizam je paradigma učenja čiji korijeni datiraju iz druge polovice 19. stoljeća i radova [Ivana Sechenova](#) (1829 - 1905) i [Vladimira Bekhtereva](#) (1857 - 1927), te dobiva značajnu pažnju u **prvim desetljećima 20. stoljeća**. Temeljna pretpostavka biheviorizma je ta da se, u svrhu da se psihologija učini pravom znanost, ona mora orijentirati na ono što je **opažljivo** i **mjerljivo**. Prema riječima jednog od ključnih biheviorista [Johna Watsona](#) (1878 - 1958),

- *"Psihologija, kako je vidi biheviorist, je potpuno objektivna, eksperimentalna grana prirodnih znanosti u kojoj introspekcija ima jednako malu ulogu kao i u kemiji i fizici. Sigurno je da se ponašanje životinja može istraživati bez pozivanja na svijest."*¹⁾

Bihevioristi gledaju na um kao na „crnu kutiju“ („**black box**“) i ne pokušavaju analizirati njegove unutarnje procese kao što su misli, osjećaji ili motivacija. Umjesto toga, oni vide učenje kao opažljivu promijenu u ponašanju koja, za razliku od mentalnih procesa uma, može biti mjerljiva. Iz perspektive biheviorista, onaj koji uči počinje kao prazna ploča i jednostavno odgovara na podražaje iz okoline. Ti odgovori mogu biti oblikovani pozitivnim i negativnim **potkrepljenjem (reinforcement)** (obično nagrada za poželjno i kazna za nepoželjno ponašanje), povećavajući ili smanjujući vjerojatnost ponavljanja dotičnog ponašanja. Formiranje **podražaj-odgovor (stimulus-response)** (S-R) asocijacija koje rezultiraju opažljivim ponašanjem je prema bihevioristima najznačajniji oblik učenja.

Ova paradigma učenja može se ugrubo podijeliti na dvije faze:

- **biheviorizam** (1910 - 1930), i
- **neobiheviorizam** (1930 - 1955).

Neobiheviorizam je prerastao klasični biheviorizam pokušajima formaliziranja zakona ponašanja (ponekad u formi matematičkih izraza) i vjerovanjem da se učenje također može ostvariti indirektno kroz promatranje. Neobihevioristi su ponekad smatrani prijelaznom skupinom koja je usmjerila dominantan pogled na učenje prema [kognitivizmu](#).

Teorije učenja:

- [Konekcionizam - Edward Thorndike \(1874 - 1949\)](#)
- [Klasično kondicioniranje - Ivan Pavlov \(1849 - 1936\)](#)
- [Teorija S-R kontigviteta i učenje pokušajima i pogreškama Edwin Guthrie \(1886 - 1959\)](#)
- [Teorija očekivanja - Edward Tolman \(1886 - 1959\)](#)

- [Teorija redukcije nagona - Clark Hull \(1884 - 1952\)](#)
- [Operantno kondicioniranje - Burrhus Skinner \(1904 - 1990\)](#)
- [Asocijativno učenje William Estes \(1919 - \)](#)

Među gore navedenim teorijama učenja, konekcionizam predstavlja uvod u biheviorističko učenje i postavljanje okvira kojeg slijede prave biheviorističke perspektive učenja klasičnim i operantnim uvjetovanjem. Teorija očekivanja se pojavila kao prva neobihevioristička teorija, slijeđena teorijom redukcije nagona, koja isto prihvaća ideju opisivanja učenja u terminima interventnih varijabli.

Temeljne ideje i približno povijesno vrijeme predstavljanja svake od navedenih teorija se mogu pronaći u ovom [kronološkom pregledu](#).

Teorije i modeli instrukcijskog/naredbenog dizajna

- [Kellerov plan - Fred Keller \(1899 - 1996\)](#)
- [Programirane instrukcije - Burrhus Skinner \(1904 - 1990\)](#)

Kritike

Danas je biheviorizam većinom **izgubio svoj utjecaj** i prepustio kognitivizmu svoje mjesto vodeće teorije učenja. Kritike biheviorizmu mu obično prigovaraju da:

- **ne objašnjava sve oblike učenja** budući da ignorira unutarnje procese uma,
- nudi veoma ograničenu sliku učenja budući da **ignorira unutarnje faktore** kao što su emocije i motivacija,
- ignorira činjenicu da učenje ovisi o učenikovoju unutarnjoj mentalnoj reprezentaciji okoline i povijesti učenja

Bibliografija

[Graham, George. Behaviorism. The Stanford Encyclopedia of Philosophy \(Fall 2010 Edition\).](#) Preuzeto 26. veljače, 2011.

[Weidman, Nadine. Behaviorism - Neobehaviorism \(1930-1955\). Science Encyclopedia.](#) Preuzeto 22. lipnja, 2011.

[George Boeree. Behaviorism.](#) Preuzeto 23. lipnja, 2011.

Pročitajte više

[Sechenov, Ivan Mikhaïlovich. Reflexes of the brain. M.I.T. Press, 1965.](#)

[Vladimir Mikhaïlovich Bekhterev, General principles of human reflexology. Ayer Publishing, 1932.](#)

Skinner, B. F. About Behaviorism. Paw Prints, 2008.

Baum, William M. Understanding behaviorism: science, behavior, and culture. Wiley-Blackwell, 1994.

1)

Watson, John B. Psychology as the Behaviorist Views it. Psychological Review 20: 158-177. 1913.

From:

<https://www.learning-theories.org/> - **Learning Theories**

Permanent link:

https://www.learning-theories.org/doku.php?id=hr:learning_paradigms:behaviorism&rev=1431890027

Last update: **2023/06/19 17:49**